

**PROPOSTA CREACIÓ DE LA UNITAT BÀSICA
“CÀTEDRA UNESCO EN TECNOLOGIA,
DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE,
DESEQUILIBRIS I CANVI GLOBAL”**

DOCUMENT INFORMATIU

DOCUMENT CG 47/1 2005

Secretaria General
Gener de 2005

La Càtedra UNESCO a la UPC en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, desequilibris i Canvi Global es va crear al maig de 1996 d'acord amb el Conveni firmat entre la UNESCO i la UPC.

Les activitats d'aquesta Càtedra es divideixen en 4 àmbits:

- a) Docència
- b) Recerca
- c) Cooperació
- d) Publicacions

a) Docència

1er i 2on cicle: Un total de 1.300 estudiants de la UPC cursen anualment assignatures de l'oferta docent de **1r i 2n cicle** d'aquest Càtedra. Un total de 19 professors de la UPC de 16 departaments diferents i un institut, imparteixen 18 assignatures, obligatòries (OB), optatives (OPT) i/o de lliure elecció (ALES), en forma presencial/semi-presencial/no presencial en 10 centres docents de la UPC: EPSC, ETSEIT, ETSETB, ETSAB, EPSEVG, EUETIT, FNB, UPC (assignatura oferta a tots els estudiants de la Universitat Politècnica de Catalunya), ETSECCPB, FIB. Aquestes assignatures tracten temes de Medi Ambient, Sostenibilitat, Impactes de la Tecnologia i Humanisme. També es dirigeixen un 15 PFC anualment.

Masters i cursos d'especialització: La Càtedra imparteix 2 Masters a través de la FPC. El *Master en sostenibilitat* del que actualment s'està fent la 3ª edició i el *Master d'Energia per la Desenvolupament Sostenible* (actualment s'està fent la 2ª edició). El nombre d'estudiants matriculats en ambdós Masters és de 40. La Càtedra imparteix també cursos d'especialització en dinàmica de sistemes en un forma a distància. Des de l'any 1998 fins al 2004 aquest cursos d'especialització han estat cursat per 1.000 estudiants de 30 països diferents. Una part del beneficis dels Master i Cursos es reinverteixen en beques.

Doctorat: Des de l'any 1999 la Càtedra coordina el programa de doctorat interdepartamental "*Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme*". Als desembre del 2004 hi havia 29 estudiants matriculats al programa. Fins ara s'han llegit 2 tesis doctorals i actualment s'han presentat 10 projectes de tesis. Està previst que al 2005 es llegeixin 2 tesis més.

b) Recerca:

Els membres de la Càtedra formen part del Grup de Recerca de la UPC "Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme". La recerca es realitza principalment a través de dos Observatoris. L'Observatori del Deute en la Globalització (ODG) pretén ser una eina

útil per desxifrar la complexitat de la temàtica del deute en l'actual marc econòmic. D'aquesta manera, la tasca de l'ODG s'emmarca dins el camp de la recerca activista; és a dir, de la investigació orientada cap a la formació, sensibilització i denúncia de les causes i conseqüències del deute, entès aquest de manera àmplia. Manté una pàgina web i a l'any 2004 va publicar l'Informe sobre el deute extern a l'estat espanyol. L'Observatori de la Sostenibilitat (OS) treballa principalment en la mesura i la modelització de la sostenibilitat. Ha realitzat l'Agenda 21 de Terrassa, Viladecavalls i Sant Boi de Llobregat. Ha realitzat també un estudi sobre la sostenibilitat del desenvolupament Andorrà i esta desenvolupament un sistema d'indicadors socials i econòmics de sostenibilitat per la Diputació de Barcelona. A títol d'exemple a l'any 2004 els membres de la Càtedra varen presentar 35 ponències a Congressos, han escrit 4 llibres i 15 articles en revistes especialitzades.

c) **Cooperació.** L'Àrea de Relacions Internacionals té com a objectiu principal establir intercanvis de coneixements i de formació amb tot el món, especialment amb països de Llatinoamèrica i Europa. Aquestes relacions s'emmarquen en un àmbit de col·laboració i cooperació que tenen com a funció desenvolupar la construcció d'un futur sostenible en un context social, cultural i econòmic i que els valors ètics i humanístics estiguin presents en la formació de les persones per tal que la presa de decisions es pugui fer sota criteris sostenibilistes. S'ha participat al projecte europeu URB-AL "*Energías renovables y oportunidades de empleo*". S'ha promocionat la signatura d'un conveni entre la Universitat Politècnica de Catalunya, el Movimiento de Campesinos de Santiago del Estero i la Universidad de San Luis. S'han col·laborat en l'elaboració de l'Agenda 21 del Gran Chaco Americano i es participa en diverses xarxes europees sobre educació en sostenibilitat a l'enginyeria.

d) Publicacions:

- Revista SOSTENIBLE?: Des de 1999, la Càtedra UNESCO edita aquesta revista *que* és una publicació pluridisciplinar i "universitària" sobre l'estat actual del pensament en relació a les humanitats, les ciències i les tecnologies des de la perspectiva de la sostenibilitat, la globalització i, en general, la reflexió, analítica i de proposta, sobre l'estat del món. Fins ara s'han publicat 6 números.

- Informe sobre el desenvolupament humà del PNUD (Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament). Des de 1998, la Càtedra UNESCO -conjuntament amb el Centre UNESCO de Catalunya, l'Associació per a les Nacions Unides i la Creu Roja a Catalunya- realitza i presenta l'edició en català de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà del PNUD (Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament). Aquest any s'ha editat l'Informe 2004, amb el títol ***La llibertat cultural en la diversitat del món d'avui***.

- Els papers de la Càtedra UNESCO. Aquesta col·lecció conforma un conjunt de dossiers monogràfics curts sobre temes relacionats amb la recerca pròpia de la Càtedra. Enguany s'han editat dos nous números: *Participació, educació i sostenibilitat. Proposta de sistema d'avaluació de la qualitat en la participació* (Marta Doñoro i Moya) i *Participación e implicación en políticas públicas para el desarrollo*

social. La participación social y la economía ecológica como 'unidad dual básica' para el Desarrollo y la Sustentabilidad (Néstor Calle Pairumani).

- Col·lecció ContrArguments. Editada en col·laboració amb Icaria Editorial, vol mostrar les altres veritats de la realitat que ens envolta, d'una forma planera però rigorosa. Els llibres d'aquesta col·lecció ofereixen arguments, nous i vells, però que sempre van més enllà del discurs dominant, per armar-nos de raons en la construcció d'una societat més justa. Al 2004 s'han editat els llibres *Deute Ecològic, qui deu a qui?* i *El Subtil poder de les Transnacionals*.

- Butlletí electrònic Notícies ODG. Butlletí electrònic mensual de notícies i articles, on s'inclouen articles d'anàlisi sobre temes d'actualitat relacionats amb els eixos temàtics de l'ODG, notícies d'actualitat, novetats sobre les activitats i publicacions de l'ODG, i una agenda d'activitats i esdeveniments internacionals. El Butlletí NotíciesODG arriba ja a més de 1.200 persones de forma directa i es calcula que a prop de 1.500 persones a través de reenviaments del butlletí a llistes de distribució.

- Butlletí de l'Àrea de Dinàmica de Sistemes. Aquest Butlletí electrònic trimestral dona difusió als treballs realitzats amb aquesta metodologia per alumnes dels diferents cursos i ocasionalment recull estudis fets per professionals de reconegut prestigi. També inclou entrevistes a persones rellevants en aquest camp i diverses col·laboracions.

Al 2004 s'han fet també les següents publicacions no periòdiques:

- Informe sobre el deute extern a l'Estat espanyol. Dani Gómez-Olivé, Gemma Tarafa, Diego Iceta i Jaime Atienza. Pròleg d'Alberto Acosta. Ed. Icaria. Maig 2004. ISBN 84-7426-722-6)

- La sostenibilitat del desenvolupament andorrà. Document de síntesi (Observatori de la Sostenibilitat de la Càtedra UNESCO en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global. Edita Fundació Julià Reig. Juny 2004. ISBN 99920-58-03-X).

- Sysware (Juan Martín García. Editorial: Edita JMG. ISBN 84-609-2462-9). Dins el camp de les Ciències de la Complexitat, aquest llibre ofereix una visió estructurada de les diverses aplicacions pràctiques de la Teoria General de Sistemes: (System Thinking, System Dynamics i Dynamic Management), amb exemples pràctics de la creació de models de simulació.

Personal:

22 PDI de 15 departaments i 1 Institut tenen encàrrec docent a la Càtedra UNESCO, 2 PAS tipus 2 a temps complet (Secretaria), 1 PAS tipus 3 a temps parcial (Suport informàtic), 3 PAS tipus 2 a temps parcial (Observatori del deute), 2 PAS tipus 2 a temps parcial (Observatori de la Sostenibilitat), 1 becari de 10 h/setmana per suport informàtic, 1 becari 8h/setmana per suport a la docència.

Premis: Premi a la qualitat en la Docència Universitària 2002 (Consell Social), Premi a la Sostenibilitat 2002 (Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona).

Tancament econòmic 2003

	INGRESSOS	TOTAL DESPESES	SALDO
Saldo 2002		- 172,01 €	
DURSI 2003	36.000,00 €		
Consell Social UPC	9.015,18 €		
Diputació Barcelona	6.010,12 €		
Ajuntament Terrassa	6.010,12 €		
Overheads convenis	6.584,86 €		
Ajuts UPC (Doctorat i publicacions)	3.330,47 €		
Fundació Mina	4.630,32 €		
UPC -telèfon-	2.283,22 €		
Despeses 2003		- 66.989,33 €	
SUBTOTAL Secretaria	73.864,29 €	- 67.161,34 €	6.702,95 €

Saldo 2002	23.739,11 €		
Generalitat Catalunya	13.590,00 €		
Fundació Sabadell solidari	6.005,06 €		
Fons Català Cooperació	12.000,00 €		
Fons Mallorquí de Cooperació	4.507,59 €		
Centre Cooperació per al Desenvolupament	13.218,97 €		
Fons Menorquí	11.144,54 €		
Ajuntament Terrassa	18.000,00 €		
Ajuntament de Sant Feliu Llobregat	3.000,00 €		
Ajuntament de Sant Cugat	27.089,00 €		
Fundació un Sol Món	270,00 €		
Sloboda	3.500,00 €		
SUBTOTAL Observatori Deute	136.064,27 €	- 96.964,95 €	39.099,32 €

Finançament Gerència Saldo 2002	12.881,33 €	- 12.881,33 €	
Diputació Barcelona	12.000,00 €	- 11.838,25 €	161,75 €
Fundació Julià Reig	30.000,00 €	- 51.841,19 €	- 21.841,19 €
Ajuntament Sant Feliu Llobregat	7.100,00 €	- 6.518,61 €	581,39 €
Ajuntament de Terrassa	1.500,00 €	- 530,18 €	969,82 €
Ministerio de Ciencia y Tecnologia	6.900,00 €	- 4.249,61 €	2.650,39 €
Ajuntament de Sant Boi	6.348,77 €	- 5.169,41 €	1.179,36 €
SUBTOTAL Observatori Sostenibilitat	63.848,77 €	- 80.147,25 €	- 16.298,48 €

Ajuntament de Rubí (C5248)	3.060,00 €	- 1.081,56 €	1.978,44 €
Ajuntament Rubí (C05375)	1.530,00 €	- 540,78 €	989,22 €
Fund. Ciutat Viladecans (saldo '02: - 146,68)	7.733,33 €	- 7.733,33 €	- €
Ajuntament de Calonge (passat a OS)	39.065,79 €	- 37.821,34 €	1.244,45 €
SUBTOTAL Altres convenis	51.389,12 €	- 47.177,01 €	4.212,11 €

TOTALS	325.166,45 €	291.990,55 €	33.715,90 €
---------------	---------------------	---------------------	--------------------